

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 30ής Ιουνίου 1993 *

Στην υπόθεση T-46/90,

Antonio Devillez, Henk Bunnik, Jerry Cadogan, Émile Kill, υπάλληλοι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκπροσωπούμενοι από τον Jean-Noël Louis, δικηγόρο Βρυξελλών, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο τη fiduciaire Myson SARL, 1, rue Glesener,

προσφεύγοντες,

κατά

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκπροσωπούμενου από τον Jorge Campinos, jurisconsultum, επικουρούμενο από τους Manfred Peter και Γιάννη Παντάλη, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με τόπο επιδόσεων τη Γενική Γραμματεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Kirchberg,

καθού,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με την οποία δεν χορηγήθηκε στους προσφεύγοντες η κατ' αποκοπήν αποζημίωση που προβλέπει το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ) 300/76 του Συμβουλίου, της 9ης Φεβρουαρίου 1976, περί καθορισμού των κατηγοριών των δικαιούχων, των προϋποθέσεων χορηγήσεως και του ύψους των αποζημιώσεων που δύνανται να χορηγηθούν στους υπαλλήλους οι οποίοι καλούνται να ασκήσουν τα καθήκοντά τους σε συνεχή ή με βάρδιες υπηρεσία,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. Bellamy, Πρόεδρο, A. Saggio και C. P. Briët, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 31ης Μαρτίου 1993,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Περιστατικά και νομικό πλαίσιο της προσφυγής

- 1 Οι Devillez, Bunnik, Cadogan και Kill υπηρετούν στο τυπογραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (στο εξής: Κοινοβούλιο). Από τις 8 Σεπτεμβρίου 1989 καθιερώθηκε υπηρεσία σε δύο βάρδιες όσον αφορά τους τέσσερις αυτούς υπαλλήλους, προς τον σκοπό μείωσης των επιπτώσεων στην υγεία τους του επιπέδου υψηλής ακουστικής πίεσεως που συνάπτεται με τη λειτουργία του πιεστηρίου και περιορισμού των υπερωριών, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου. Η υπηρεσία αυτή εξασφαλιζόταν από δύο ομάδες που εργάζονταν αντίστοιχα από τις 7.00 έως τις 13.30 και από τις 13.00 έως τις 19.30 εβδομαδιαίως, πλην Σαββάτου, Κυριακής και αργιών, όπως βεβαίωσαν οι διάδικοι απαντώντας σε γραπτό ερώτημα του Πρωτοδικείου. Η υπηρεσία αυτή έληξε στις 15 Σεπτεμβρίου 1990, κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων, όπως προκύπτει από τις παρατηρήσεις του Κοινοβουλίου, που δεν αμφισβητήθηκαν από τους ενδιαφερομένους υπαλλήλους.
- 2 Η παροχή υπηρεσίας με βάρδιες μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να γεννήσει δικαίωμα αποζημιώσεως δυνάμει του άρθρου 56α του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των Υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ). Η παροχή της αποζημιώσεως αυτής εμπίπτει στο ακόλουθο νομικό πλαίσιο.

Α — Κατά το άρθρο 56α του ΚΥΚ, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ) 1009/75 του Συμβουλίου, της 14ης Απριλίου 1975, περί τροποποίησης του κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ) 259/68 «περί της υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καθώς και περί του καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού των Κοινοτήτων» (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/001, σ. 236):

«Ο υπάλληλος μπορεί να δικαιούται αποζημίωση όταν στα πλαίσια συνεχούς εργασίας, την οποία αποφάσισε το όργανο λόγω υπηρεσιακής ανάγκης ή βάσει των κανόνων ασφαλείας στον τόπο εργασίας και την οποία το όργανο θεωρεί ως συνήθη ή μόνιμη, υποχρεούται να εκτελεί εργασίες τακτικά τη νύκτα, το Σάββατο, την Κυριακή ή τις αργίες.

Το Συμβούλιο αποφασίζοντας προτάσει της Επιτροπής, κατόπιν γνώμης της επιτροπής κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, καθορίζει τις κατηγορίες των δικαιούχων, τους όρους χορηγήσεως καθώς και το ύψος των αποζημιώσεων αυτών.

(...)

Β — Κατ' εφαρμογήν του προαναφερθέντος δευτέρου εδαφίου του άρθρου 56α του ΚΥΚ, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ) 300/76, της 9ης Φεβρουαρίου 1976, περί καθορισμού των κατηγοριών των δικαιούχων, των προϋποθέσεων χορηγήσεως και του ύψους των αποζημιώσεων που δύνανται να χορηγηθούν στους υπαλλήλους οι οποίοι καλούνται να ασκήσουν τα καθήκοντά τους σε συνεχή ή με βάρδιες υπηρεσία (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/001, σ. 10, στο εξής: κανονισμός 300/76). Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, όπως τροποποιήθηκε από τους κανονισμούς (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ) 2764/79 του Συμβουλίου, της 6ης Δεκεμβρίου 1979 (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/001, σ. 125), και (Ευρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ) 1307/87 του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 1987 (ΕΕ L 124, σ. 6), έχει ως εξής:

«1. Ο υπάλληλος ο οποίος αμείβεται από τις πιστώσεις ερευνών και επενδύσεων και είναι τοποθετημένος σε εγκατάσταση του Κοινού Κέντρου Ερευνών ή που χρησιμοποιείται σε έμμεσες δραστηριότητες καθώς και αυτός που αμείβεται από τις πιστώσεις λειτουργίας και είναι τοποθετημένος σε κέντρο επεξεργασίας πληροφοριακών στοιχείων ή σε υπηρεσία ασφαλείας ή σε μια υπηρεσία τηλετύπου ή στην υπηρεσία αποστολής της *Επίσημης Εφημερίδας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* και ο οποίος ασκεί τα καθήκοντά του στο πλαίσιο συνεχούς ή εκ περιτροπής υπηρεσίας, σύμφωνα με το άρθρο 56α του κανονισμού των υπαλλήλων, δικαιούται αποζημιώσεως:

— 10 329 βελγικών φράγκων (BFR), όταν εργάζεται σε δύο βάρδιες εκ περιτροπής, πλην Σαββάτου, Κυριακής και αργιών,

- 15 589 BFR, όταν εργάζεται στο πλαίσιο υπηρεσίας σε δύο βάρδιες εκ των οποίων η μία νυκτερινή, Σαββάτου, Κυριακής και αργιών συμπεριλαμβανομένων,
- 17 014 BFR, όταν εργάζεται σε βάρδιες εκ περιτροπής και επί 24ώρου βάσεως, πλην Σαββάτου, Κυριακής και αργιών,
- 22 238 BFR, όταν εργάζεται σε βάρδιες επί συνεχούς βάσεως.

(...)

3. Εν προκειμένω, με υπηρεσιακό σημείωμα της 17ης Νοεμβρίου 1989, η Gomez de Enterria, γενική διευθύντρια μεταφράσεων και γενικών υπηρεσιών στην οποία υπάγεται το τυπογραφείο, ειδοποίησε τον Van den Berge, γενικό διευθυντή προσωπικού, προϋπολογισμού και οικονομικών, ότι μόλις πληροφορήθηκε ότι στις 8 Σεπτεμβρίου 1989 άρχισε μια «δοκιμαστική υπηρεσία» σε δύο βάρδιες από τους τέσσερις πιο πάνω υπαλλήλους και ότι τα αποτελέσματα φαίνονταν ικανοποιητικά. Κατόπιν αυτού, ζήτησε να καταβάλλεται στους εν λόγω υπαλλήλους από 8 Σεπτεμβρίου 1989 η κατ' αποκοπήν αποζημίωση που παρέχεται δυνάμει του άρθρου 56α του ΚΥΚ. Αντίγραφο του σημειώματος αυτού απεστάλη στους ενδιαφερομένους από τη συντάκτριά του, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις τους που δεν αμφισβητήθηκαν από το Κοινοβούλιο.
4. Με σημείωμα της 19ης Δεκεμβρίου 1989, ο Van den Berge απάντησε στην Gomez de Enterria ότι δεν μπορούσε να χορηγηθεί καμία κατ' αποκοπήν αποζημίωση στους εν λόγω τέσσερις υπαλλήλους βάσει του προαναφερθέντος άρθρου, διότι το άρθρο αυτό προβλέπει τη χορήγηση αποζημιώσεως μόνο στους υπαλλήλους που υποχρεούνται να παρέχουν μόνιμη και συνεχή εργασία για υπηρεσιακούς λόγους τη νύκτα, το Σάββατο, την Κυριακή και τις αργίες. Οι ενδιαφερόμενοι ενημερώθηκαν για το περιεχόμενο του σημειώματος αυτού από την παραλήπτριά του, Gomez de Enterria, μετά την παραλαβή του, στις 22 Δεκεμβρίου 1989, όπως προκύπτει από τις παρατηρήσεις τους που δεν αμφισβητήθηκαν από το καθού.

- 5 Στις 21 Μαρτίου 1990 οι προσφεύγοντες άσκησαν διοικητική ένσταση κατά της αποφάσεως της διοικήσεως που αρνήθηκε να τους χορηγήσει την κατ' αποκοπήν αποζημίωση που προβλέπει το άρθρο 1 του κανονισμού 300/76, στο πλαίσιο υπηρεσίας σε δύο βάρδιες, όπως προέκυπτε από το προαναφερθέν σημείωμα της 19ης Δεκεμβρίου 1989. Με έγγραφα του Γενικού Γραμματέα της 18ης Ιουλίου 1990, το Κοινοβούλιο απέρριψε τις τέσσερις ενστάσεις επειδή ο κανονισμός 300/76 δεν μπορούσε να εφαρμοστεί στην περίπτωση υπαλλήλων που εργάζονται στα τυπογραφεία των κοινοτικών οργάνων.

Διαδικασία

- 6 Υπό τις περιστάσεις αυτές, με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 18 Οκτωβρίου 1990, οι πιο πάνω τέσσερις υπάλληλοι ζήτησαν την ακύρωση της αποφάσεως του Κοινοβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 1989 με την οποία αυτό αρνήθηκε να τους χορηγήσει την κατ' αποκοπήν αποζημίωση για την παρασχεθείσα υπηρεσία σε βάρδιες, που προβλέπει το προαναφερθέν άρθρο 1 του κανονισμού 300/76. Η διαδικασία ανεστάλη από τις 7 Μαρτίου 1991 έως τις 15 Μαΐου 1992, με διαδοχικές διατάξεις της 7ης Μαρτίου 1991, της 30ής Μαΐου 1991, της 12ης Ιουλίου 1991, της 9ης Ιανουαρίου 1992 και της 26ης Μαρτίου 1992, καταρχάς εν αναμονή πραγματογνωμοσύνης για το επίπεδο ακουστικής πίεσεως στους χώρους του τυπογραφείου, κατόπιν για να γίνει η έρευνα και η πραγματοποίηση συγκεκριμένων μέτρων που απέβλεπαν στη μείωση του επιπέδου ακουστικής πίεσεως και, μετά την ολοκλήρωση των εν λόγω εργασιών, για να παρασχεθεί στους διαδίκους ο αναγκαίος χρόνος να εξετάσουν τον τρόπο φιλικού διακανονισμού της διαφοράς.
- 7 Κατά την περίοδο αναστολής άρχισαν εργασίες ηχητικής αποσβέσεως μετά την πραγματογνωμοσύνη στην οποία προέβη η εταιρία AIB-Vinçotte, στις 18 Ιουνίου 1991, κατόπιν πρωτοβουλίας του Κοινοβουλίου. Οι εργασίες αυτές επέφεραν, σύμφωνα με τις μετρήσεις που έκανε στις 9 Δεκεμβρίου 1991 ο ίδιος εμπειρογνώμονας που είχε ορίσει το Κοινοβούλιο, βελτίωση περίπου τεσσάρων ντεσιμπέλ Α (με τα οποία μετριέται το επίπεδο ακουστικής πίεσεως που δείχνει τις επιπτώσεις στο ανθρώπινο αυτί, στο εξής: ντεσιμπέλ). Η έκθεση πραγματογνωμοσύνης, που κατατέθηκε στον φάκελο στις 6 Φεβρουαρίου 1992, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το επιτρεπόμενο επίπεδο των 85 ντεσιμπέλ το είχε υπερβεί μόνον το πιεστήριο. Το Κοινοβούλιο διέταξε νέα πραγματογνωμοσύνη από την εταιρία AIB-Vinçotte όσον αφορά τον θόρυβο στον οποίο εκτίθεται ο χειριστής του πιεστηρίου. Η πραγματογνωμοσύνη αυτή ανακοινώθηκε στο Κοινοβούλιο στις 9 Δεκεμβρίου 1992 και διαβιβάστηκε στο Πρωτοδικείο στις 25 Ιανουαρίου 1993. Στις έγγραφες παρατηρήσεις τους επί της εκθέσεως της πραγματογνωμοσύνης αυτής, που υποβλήθηκαν στις 11 Μαρτίου 1993, οι προσφεύγοντες αμφισβητούν το συμπέρασμα της εκθέσεως αυτής.

- 8 Επειδή δεν επιτεύχθηκε φιλικός διακανονισμός μεταξύ των διαδίκων κατά τη λήξη της αναστολής στις 15 Μαΐου 1992, η προθεσμία καταθέσεως του υπομνήματος αντικρούσεως καθορίστηκε αυτομάτως και η έγγραφη διαδικασία ακολούθησε την κανονική της πορεία. Περαιτώθηκε στις 23 Νοεμβρίου 1992. Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Απαντώντας σε γραπτά ερωτήματα του Πρωτοδικείου, οι διάδικοι διευκρίνισαν, πριν από την επ' ακροατηρίου συζήτηση, τη θέση τους επί της εννοίας του νυκτερινού χρόνου, κατά το άρθρο 56α του ΚΥΚ και επιβεβαίωσαν ορισμένα πραγματικά στοιχεία. Η προφορική διαδικασία διεξήχθη στις 31 Μαρτίου 1993.

Αιτήματα των διαδίκων

- 9 Οι προσφεύγοντες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

- να κρίνει την παρούσα προσφυγή παραδεκτή και βάσιμη·
- κατά συνέπεια, να ακυρώσει την απόφαση με την οποία η διοίκηση αρνήθηκε να τους χορηγήσει την κατ' αποκοπήν αποζημίωση την οποία προβλέπει το άρθρο 1 του κανονισμού 300/76, στο πλαίσιο υπηρεσίας συνεχούς σε δύο βάρδιες που τους επιβλήθηκε·
- εφόσον κριθεί αναγκαίο, να ακυρώσει τη ρητή απόφαση της 18ης Ιουλίου 1990 με την οποία απορρίφθηκε η διοικητική τους ένσταση που υπέβαλαν στις 21 Μαρτίου 1990 δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ·
- να καταδικάσει το καθού στα δικαστικά έξοδα κατ' εφαρμογήν του άρθρου 87, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, καθώς και στα απαραίτητα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν λόγω της διαδικασίας.

Εξάλλου, ο Devillez, με το υπόμνημα απαντήσεως, ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να υποχρεώσει το καθού να του καταβάλει, ενόψει του νέου γεγονότος που αποτελεί η άρνησή του να προβεί εγκαίρως στα απαραίτητα έργα για τη

μείωση του ηχητικού επιπέδου, ποσό αντίστοιχο προς το ποσό της κατ' αποκοπήν αποζημιώσεως για υπηρεσία σε βάρδιες για την περίοδο από της λήξεως αυτής της υπηρεσίας σε βάρδιες και της πραγματοποιήσεως των εν λόγω εργασιών ηχητικής αποσβέσεως.

Το καθού ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να κρίνει την προσφυγή απαράδεκτη·
- εφόσον χρειαστεί, να απορρίψει την προσφυγή κατ' ουσίαν·
- να αποφανθεί για τα δικαστικά έξοδα σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Το καθού, με το υπόμνημα ανταπαντήσεώς του, ζητεί περαιτέρω από το Πρωτοδικείο:

- να κρίνει απαράδεκτο το νέο αίτημα αποζημιώσεως·
- να αποφανθεί για τα δικαστικά έξοδα, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 87, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας.

Επί του παραδεκτού του ακυρωτικού αιτήματος

Επχειρήματα των διαδίκων

- ¹⁰ Το καθού προβάλλει το απαράδεκτο του αιτήματος ακυρώσεως των αποφάσεων της 19ης Δεκεμβρίου 1989 και της 18ης Ιουλίου 1990 με την οποία απορρίφθηκε η ένσταση. Ισχυρίζεται, πρώτον, ότι η απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 1989 δεν εκδόθηκε από την αρμόδια για τους διορισμούς αρχή (στο εξής:

ΑΔΑ) και δεν μπορεί επομένως να αποτελέσει αντικείμενο ένδικης προσφυγής, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 91 του ΚΥΚ. Υποστηρίζει, δεύτερον, ότι οι προσφεύγοντες δεν δικαιολογούν πλέον έννομο συμφέρον να ζητήσουν την αναδρομική ακύρωση της αποφάσεως της 18ης Ιουλίου 1990, κατά το μέτρο που η υπηρεσία σε δύο βάρδιες έληξε στις 15 Σεπτεμβρίου 1990.

- 11 Οι προσφεύγοντες εκτιμούν ότι η προσφυγή είναι παραδεκτή. Ισχυρίζονται ότι, παρόλες τις εργασίες που θεράπευσαν μερικώς τις διαπιστωθείσες ηχητικές ενοχλήσεις, διατηρούν προσωπικό συμφέρον ασκήσεως της προσφυγής κατά το μέτρο που αποβλέπει στην ακύρωση της αποφάσεως με την οποία δεν τους χορηγήθηκε η κατ' αποκοπήν αποζημίωση για την υπηρεσία σε βάρδιες, η οποία εφαρμόστηκε από τις 8 Σεπτεμβρίου 1989 έως τις 15 Σεπτεμβρίου 1990 προς τον διπλό σκοπό περιορισμού των υπερωριών και ελαχιστοποίησης των ηχητικών ενοχλήσεων.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 12 Στο πλαίσιο του πρώτου λόγου της φερομένης αναρμοδιότητας του γενικού διευθυντή προσωπικού, προϋπολογισμού και οικονομικών να εκδώσει την προσβαλλομένη απόφαση, πρέπει να ερευνηθεί εάν το προαναφερθέν σημείωμα της 19ης Δεκεμβρίου 1989 μπορούσε να προκαλέσει βλάβη στους ενδιαφερομένους. Αυτό προϋποθέτει ότι όχι μόνον η πράξη αυτή εκδόθηκε από την αρμόδια αρχή, αλλά επίσης ότι περιλαμβάνει οριστική άποψη για την εφαρμογή του άρθρου 56α του ΚΥΚ έναντι των προσφευγόντων. Αυτό το ζήτημα δημοσίας τάξεως, το οποίο συνδέεται στενά με τον ισχυρισμό που προβάλλει το καθού, πρέπει να ερευνηθεί αυτεπαγγέλτως από το Πρωτοδικείο (βλ. ιδίως την απόφαση του Δικαστηρίου της 23ης Απριλίου 1956, 7/54 και 9/54, *Groupement des industries sidérurgiques luxembourgeoises* κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 31, και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Δεκεμβρίου 1990, T-130/89, Β. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. II-761, συνοπτική δημοσίευση).
- 13 Αρχεί να τονιστεί σχετικά ότι τα στοιχεία του φακέλου εμφανίζουν σαφώς ότι ο εκδότης του προσβαλλομένου σημειώματος ενήργησε σε συμφωνία με την ΑΔΑ. Πράγματι, το Κοινοβούλιο βεβαίωσε το περιεχόμενο του προσβαλλομένου σημειώματος, όπως μαρτυρεί η απόρριψη της ενστάσεως που στρεφόταν κατά του εν λόγω σημειώματος από τον Γενικό Γραμματέα του Κοινοβουλίου στις 18 Ιουλίου 1990. Επιπλέον, αφού ενημερώθηκαν για τη σαφή, συγκεκριμένη και αιτιολογημένη άρνηση του γενικού διευθυντή προσωπικού, προϋπολογισμού και οικονομικών στο αίτημα που του είχε στείλει η ιεραρχικώς

προϊσταμένη τους, για την καταβολή σ' αυτούς της εν λόγω αποζημίωσης, και ενόψει ιδίως της ιδιότητας αυτού του οργάνου, θεμιτώς θεώρησαν οι προσφεύγοντες την άρνησή του να τους χορηγήσει την επίδικη αποζημίωση ως απόφαση της αρμόδιας αρχής (βλ. τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 24ης Φεβρουαρίου 1981, 161/80 και 162/80, Carbognani και Coda Zabetta κατά Επιτροπής, Συλλογή 1981, σ. 543, σκέψη 14, και της 19ης Ιανουαρίου 1984, 65/83, Erdini κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1984, σ. 211, σκέψη 7).

- 14 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το προσβαλλόμενο σημείωμα πρέπει σε κάθε περίπτωση να θεωρηθεί απόφαση που μπορεί να τους προξενήσει βλάβη και η οποία ανακοινώθηκε προφορικά στους ενδιαφερομένους από την ιεραρχικώς προϊσταμένη τους. Η ανάπτυξη αυτή είναι σύμφωνη με τη νομολογία του Δικαστηρίου, η οποία δέχεται ότι και προφορικές αποφάσεις μπορούν να βλάψουν τους υπαλλήλους τους οποίους αφορούν (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Φεβρουαρίου 1984, 316/82 και 40/83, Kohler κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, Συλλογή 1984, σ. 641, σκέψεις 8 έως 13).
- 15 Επιπλέον, κατά το μέτρο που οι υπάλληλοι για τους οποίους πρόκειται είχαν συνδεθεί με το αίτημα που διατύπωσε η ιεραρχικώς προϊσταμένη τους, στο προαναφερθέν σημειώμά της της 17ης Νοεμβρίου 1989 προς τον γενικό διευθυντή προσωπικού, προϋπολογισμού και οικονομικών, το σημείωμα αυτό έπρεπε να ερμηνευθεί ως αίτηση κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 1, του ΚΥΚ. Η σύνδεση των εν λόγω υπαλλήλων με την αίτηση αυτή προκύπτει ιδίως από το γεγονός ότι τους είχε κοινοποιηθεί αντίγραφο από την ιεραρχικώς προϊσταμένη τους, η οποία τους πληροφόρησε ακολούθως για την αρνητική απάντηση της διοικήσεως. Έτσι, το ακριβές περιεχόμενο του εν λόγω σημειώματος δεν είχε τίποτε το διαφορετικό. Ζητούσε με σαφήνεια και ακρίβεια την πληρωμή στους προσφεύγοντες της αποζημίωσης του άρθρου 56α του ΚΥΚ. Το περιεχόμενο της αιτήσεως αυτής που επιδίωκε την έκδοση αποφάσεως υπέρ των ενδιαφερομένων μπορούσε επομένως να αναγνωριστει σαφώς. Αυτό επιβεβαιώνει ότι η αρνητική απάντηση του γενικού διευθυντή που επελήφθη της αιτήσεως αυτής δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί αμυγώς εσωτερική πράξη που εντάσσεται στην ανταλλαγή αλληλογραφίας εντός της διοικήσεως ή ως απλή πληροφορία. Έχει σαφώς εκτελεστό χαρακτήρα.
- 16 Όσον αφορά τον δεύτερο ισχυρισμό περί απαραδέκτου λόγω ελλείψεως εννόμου συμφέροντος προς άσκηση της προσφυγής, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι οι προσφεύγοντες αποδεικνύουν χρηματικό συμφέρον να ζητήσουν την ακύρωση των προσβαλλομένων αποφάσεων με τις οποίες προβλήθηκε άρνηση χορηγήσεως της αποζημίωσης την οποία θεωρούν ότι δικαιούνται για την παροχή υπηρεσίας σε δύο βάρδιες, από τις 8 Σεπτεμβρίου 1989 έως τις 15 Σεπτεμβρίου 1990.

- 17 Συνεπώς, η προσφυγή ακυρώσεως πρέπει να κριθεί παραδεκτή.

Επί του βασίμου του ακυρωτικού αιτήματος

- 18 Υπέρ του ακυρωτικού τους αιτήματος οι προσφεύγοντες επικαλούνται δύο λόγους, πρώτον, παράβαση του προαναφερθέντος κανονισμού 300/76, ερμηνευόμενου ενόψει της γενικής αρχής της ίσης μεταχειρίσεως των υπαλλήλων και, δεύτερον, παράβαση του καθήκοντος αρωγής, καθώς και των κανόνων ασφαλείας και υγιεινής.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως περί παραβάσεως του κανονισμού 300/76, ερμηνευόμενου σε συνδυασμό με τη γενική αρχή της ίσης μεταχειρίσεως των υπαλλήλων

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 19 Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται καταρχάς ότι ο κανονισμός 300/76 ουδόλως εξαρτά τη χορήγηση της κατ' αποκοπήν αποζημιώσεως από την τακτική εκτέλεση εργασιών τη νύκτα, το Σάββατο, την Κυριακή ή τις αργίες. Εφόσον πρόκειται για δύο διατάξεις της ίδιας φύσεως, ο εν λόγω κανονισμός υπερισχύει, ως νέα και ειδική διάταξη, της διατάξεως του άρθρου 56α του ΚΥΚ η οποία προβλέπει τη χορήγηση αποζημιώσεως μόνο στον υπάλληλο «ο οποίος υποχρεούται να εκτελεί εργασίες τακτικά τη νύκτα, το Σάββατο, την Κυριακή ή τις αργίες». Εξάλλου, οι προσφεύγοντες υποστήριξαν, στη γραπτή απάντησή τους επί ερωτήσεως του Πρωτοδικείου σχετικά με τον νυκτερινό χρόνο, ότι η έννοια αυτή δεν καθορίζεται ούτε στο άρθρο 56α του ΚΥΚ ούτε στον προαναφερθέντα κανονισμό 300/76. Υποστήριξαν ότι το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού παρέχει πάντως ορισμένες ενδείξεις, διότι περιλαμβάνει, μεταξύ των δικαιούχων της αποζημιώσεως, τους υπαλλήλους που εργάζονται στην υπηρεσία του τηλετύπου και/ή του τηλεφώνου, οι οποίοι υπηρετούν σε δύο βάρδιες από τις 7.00 έως τις 13.00 ή από τις 13.00 έως τις 19.00. Φαίνεται έτσι ότι ο νομοθέτης θεώρησε, στον κανονισμό 300/76, ότι τα ωράρια εργασίας που άρχιζαν στις 7.00 και/ή τελείωναν στις 19.00 εξομοιούνταν με τα νυκτερινά ωράρια που παρέχουν δικαίωμα αποζημιώσεως.
- 20 Υπό τις περιστάσεις αυτές, οι προσφεύγοντες εκτιμούν ότι, αποκλειοντάς τους από την αποζημίωση του άρθρου 1 του κανονισμού αυτού, το καθού

ερμήνευσε στενά τον κανονισμό αυτόν, παραβιάζοντας τη γενική αρχή της ίσης μεταχειρίσεως των υπαλλήλων. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ισχυρίστηκαν ιδίως ότι οι όροι εργασίας τους είναι παρόμοιοι με εκείνους των υπαλλήλων που υπηρετούν στην υπηρεσία τηλετύπου, η οποία μετατράπηκε κυρίως σε υπηρεσία τηλεφώνου ή τηλεομοιοτυπίας, επομένως πολύ λιγότερο θορυβώδης.

- 21 Το καθού είναι της γνώμης ότι ο πρώτος αυτός λόγος ακυρώσεως δεν είναι βάσιμος. Καταρχάς ισχυρίζεται ότι η υπηρεσία τυπογραφείου, στην οποία υπηρετούν οι προσφεύγοντες, δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των υπηρεσιών που δικαιούνται την εν λόγω αποζημίωση, υπηρεσίες που προβλέπει το άρθρο 1 του κανονισμού 300/76. Η κατάσταση αυτή δεν συνεπάγεται διάκριση εις βάρος των ενδιαφερομένων. Το καθού υποστηρίζει σχετικά ότι το άρθρο 56α του ΚΥΚ προβλέπει την έκδοση κανονισμού εφαρμογής μόνον όσον αφορά τις συνεχείς ή σε βάρδιες υπηρεσίες που θεωρούνται από το κοινοτικό όργανο ότι πρέπει να είναι «συνήθειες και μόνιμες». Εν προκειμένω, δεν συντρέχει αυτή η περίπτωση. Πράγματι, η υπηρεσία σε δύο βάρδιες, που ίσχυσε δοκιμαστικά από τις 8 Σεπτεμβρίου 1989 έως τις 15 Σεπτεμβρίου 1990, είχε χαρακτήρα αμιγώς μεταβατικό. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η κατάσταση των προσφευγόντων δεν μπορεί να συγκριθεί με την κατάσταση των υπαλλήλων που εργάζονται σε κέντρο πληροφορικής, σε υπηρεσία ασφαλείας ή σε υπηρεσία τηλετύπου, που προβλέπει το άρθρο 1 του κανονισμού 300/76.

- 22 Εξάλλου, το καθού τονίζει ότι, δυνάμει του κανονισμού 300/76, η υπηρεσία σε βάρδιες πρέπει να εκτελείται «σύμφωνα με το άρθρο 56α του ΚΥΚ» για να παρέχει δικαίωμα προς αποζημίωση. Οι προσφεύγοντες όμως δεν πληρούν την προϋπόθεση σχετικά με την άσκηση νυκτερινής υπηρεσίας, όπως προβλέπει το εν λόγω άρθρο. Υπό το πρίσμα αυτό, το καθού έκρινε, στη γραπτή απάντησή του σε ερώτημα του Πρωτοδικείου που αφορούσε τον νυκτερινό χρόνο, ότι η έννοια αυτή αναφερόταν σε υπηρεσία που εκτελούνταν από τις 22.00 έως τις 7.00 το πρωί. Στηρίχθηκε κυρίως στον κανονισμό (Ευρατόμ) 1371/72 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1972, που καθορίζει τις προϋποθέσεις χορηγήσεως και το ύψος των αποζημιώσεων που μπορούν να χορηγηθούν σε υπαλλήλους οι οποίοι αμείβονται από τις πιστώσεις ερευνών και επενδύσεως και εργάζονται σε ίδρυμα του Κοινού Κέντρου Ερευνών ή σε έμμεσες δραστηριότητες για ορισμένες υπηρεσίες που εμφανίζουν ιδιάζοντα χαρακτηριστικά (JO L 149, σ. 4, στο εξής: κανονισμός 1371/72), και στην έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο [COM(85) 372 τελική], της 15ης Ιουλίου 1985, για την παροχή αποζημιώσεων για ορισμένες υπηρεσίες κατά τα οικονομικά έτη 1981 έως 1984.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 23 Είναι έργο του Πρωτοδικείου να ελέγξει εάν, κατά την υπηρεσία τους σε δύο βάρδιες, οι προσφεύγοντες πληρούσαν όλες τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση της εν λόγω αποζημιώσεως, όπως ορίζονται στο άρθρο 1 του κανονισμού 300/76, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το άρθρο 56α του ΚΥΚ και τη γενική αρχή της ίσης μεταχειρίσεως των υπαλλήλων.
- 24 Ο κανονισμός 300/76 ορίζει ρητά, στο άρθρο του 1, έξι κατηγορίες δικαιούχων της αποζημιώσεως. Πρόκειται για υπαλλήλους που αμείβονται από τις πιστώσεις ερευνών και επενδύσεων και υπηρετούν είτε σε εγκατάσταση του Κοινού Κέντρου Ερευνών είτε σε έμμεσες δραστηριότητες, καθώς και για υπαλλήλους που αμείβονται από τις πιστώσεις λειτουργίας και υπηρετούν είτε σε κέντρο πληροφορικής είτε σε υπηρεσία ασφαλείας είτε σε υπηρεσία τηλετύπου είτε στην υπηρεσία αποστολής της *Επίσημης Εφημερίδας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.
- 25 Εν προκειμένω, πρέπει να διαπιστωθεί ευθύς εξαρχής ότι οι προσφεύγοντες, υπηρετούντες σε υπηρεσία τυπογραφείου, δεν εμπίπτουν σε καμία από τις κατηγορίες δικαιούχων που προβλέπει ρητά ο εν λόγω κανονισμός. Έτσι, τίθεται το ζήτημα εάν ο κανονισμός αυτός, ενόψει των διατάξεων του άρθρου 56α του ΚΥΚ, την εκτέλεση του οποίου εξασφαλίζει και από το οποίο δεν μπορεί να παρεκκλίνει εις βάρος των ενδιαφερομένων υπαλλήλων (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Μαρτίου 1971, 38/70, Tradax, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 707, σκέψη 10), μπορεί να ερμηνευθεί διασταλτικά υπέρ των προσφευγόντων.
- 26 Το Πρωτοδικείο εκτιμά σχετικά ότι η αποζημίωση δυνάμει του κανονισμού 300/76 δεν μπορεί να επεκταθεί, βάσει κατ' αναλογία ερμηνείας των διατάξεών του, σε κατηγορίες υπαλλήλων άλλες από εκείνες που ορίζονται ρητά σ' αυτόν, για τους ακόλουθους λόγους. Πρώτον, μια τέτοια αναλογική επέκταση θα έθιγε την εξουσία εκτιμήσεως του νομοθέτη — η οποία πρέπει να ασκείται σύμφωνα με την αρχή της χρηστής διοικήσεως — κατά τον καθορισμό των κατηγοριών των δικαιούχων της επίδικης αποζημιώσεως. Το άρθρο 56α, το οποίο εξουσιοδοτεί το Συμβούλιο να καθορίζει τις κατηγορίες των δικαιούχων αυτής της αποζημιώσεως, δεν παρέχει δικαίωμα αποζημιώσεως στους υπαλλήλους που προσφέρουν συνεχή ή σε βάρδιες υπηρεσία. Προβλέπει μόνον, όταν οι ενδιαφερόμενοι υπόκεινται σε ορισμένες ειδικές επιβαρύνσεις, τη

δυνατότητα παροχής τέτοιας αποζημιώσεως σε ορισμένες κατηγορίες δικαιούχων που θα καθοριστούν και υπό προϋποθέσεις που θα οριστούν στη συνέχεια σε εκτελεστικό κανονισμό.

- 27 Δεύτερον, το Πρωτοδικείο εκτιμά, κατά μείζονα λόγο, ότι προκειμένου για υπηρεσία σε δύο βάρδιες που παρέχεται την ημέρα, προβλεπόμενη στο άρθρο 1, πρώτη περίπτωση, του κανονισμού 300/76, ο συνδυασμός των διατάξεων του κανονισμού αυτού και του άρθρου 56α του ΚΥΚ εμποδίζει σαφώς την κατ' αναλογία εφαρμογή της πρώτης αυτής περιπτώσεως σε υπαλλήλους οι οποίοι δεν υπάγονται στις κατηγορίες δικαιούχων που ορίζονται ρητά, λόγω του ειδικού χαρακτήρα αυτής της περιπτώσεως.

Η αντιπαραβολή των κρισίμων διατάξεων του άρθρου 56α του ΚΥΚ και του κανονισμού 300/76 εμφανίζει ότι ο τελευταίος, με το άρθρο 1, πρώτη περίπτωση, προβαίνει σε διασταλτική εφαρμογή του άρθρου 56α, κατά το μέτρο που δεν εξαρτά με τη διάταξη αυτή τη χορήγηση αποζημιώσεως από την παροχή υπηρεσίας σε βάρδιες τη νύκτα, το Σάββατο, την Κυριακή και τις αργίες, ενώ το άρθρο 56α του ΚΥΚ αφορά ρητά την περίπτωση κατά την οποία ο υπάλληλος «υποχρεούται να εκτελεί κανονικά εργασίες τη νύκτα, το Σάββατο, την Κυριακή ή τις αργίες». Πράγματι, κατά το άρθρο 1, πρώτη περίπτωση, του κανονισμού 300/76, ο υπάλληλος λαμβάνει αποζημίωση «10 329 BFR όταν εργάζεται σε δύο βάρδιες εκ περιτροπής, πλην Σαββάτου, Κυριακής και αργιών». Σαφώς εμφανίζεται ότι, δυνάμει της διατάξεως αυτής, η χορήγηση αποζημιώσεως δεν εξαρτάται από την παροχή υπηρεσίας τη νύκτα, όπως βεβαιώνεται από το γεγονός ότι η προϋπόθεση αυτή αναφέρεται ρητά στη δεύτερη περίπτωση του ίδιου άρθρου, που προβλέπει την καταβολή στον υπάλληλο αποζημιώσεως «15 589 BFR όταν εργάζεται σε δύο βάρδιες εκ των οποίων η μία νυκτερινή, Σαββάτου, Κυριακής και αργιών συμπεριλαμβανομένων».

- 28 Η διάταξη αυτή, της οποίας η έκταση εφαρμογής βάνει πέραν αυτών που προβλέπει το άρθρο 56α, μπορεί μόνο, λόγω του εξαιρετικού της χαρακτήρα σε σχέση με τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο αυτό, να εφαρμοστεί σε υπαλλήλους οι οποίοι υπάγονται στις κατηγορίες δικαιούχων που αναφέρονται ρητά. Πρέπει εξάλλου να υπογραμμιστεί ότι το ίδιο το άρθρο 56α αποτελεί διάταξη κατά παρέκκλιση που εμφανίζει, ως εκ τούτου, εξαιρετικό χαρακτήρα σε σχέση με το γενικό σύστημα αμοιβών. Από αυτό προκύπτει, κατά μείζονα

λόγο, ότι το άρθρο 1 του κανονισμού 300/76, που θέτει σε εφαρμογή το εν λόγω άρθρο 56α, δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε περίπτωση η οποία, όχι μόνο δεν συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 56α αλλά, επιπλέον, δεν προβλέπεται ρητά στον κανονισμό. Στην περίπτωση αυτή ελλείπουν οι ουσιώδεις προϋποθέσεις αναλογικής εφαρμογής.

29 Ήδη πρέπει να εφαρμοστούν οι αρχές που εκτέθηκαν πιο πάνω στην προκειμένη περίπτωση. Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει σχετικά ότι οι προσφεύγοντες υπηρετούσαν σε δύο βάρδιες από τις 7.00 έως τις 13.30 και από τις 13.00 έως τις 19.30. Στην οικονομία του άρθρου 1 του κανονισμού 300/76, η υπηρεσία αυτή εμπίπτει προδήλως στην υπηρεσία σε δύο βάρδιες που παρέχεται την ημέρα, η οποία προβλέπεται στην πρώτη περίπτωση του άρθρου αυτού. Δεν μπορεί να χαρακτηριστεί νυκτερινή υπηρεσία, κατά την έννοια της δευτέρας περιπτώσεως του άρθρου αυτού. Όπως προκύπτει από τη γραπτή απάντηση του Κοινοβουλίου στο ερώτημα του Πρωτοδικείου για τον νυκτερινό χρόνο, η άποψη αυτή επιβεβαιώνεται από την πρακτική που ακολουθούν τα κοινοτικά όργανα, η οποία συνίσταται στο να λαμβάνεται υπόψη, για τη χορήγηση αποζημιώσεως για νυκτερινή εργασία κατά την έννοια του κανονισμού 300/76, η εργασία που παρέχεται μεταξύ 22.00 ώρας και 7.00 ώρας. Η πρακτική αυτή ευθυγραμμίζεται με τις διατάξεις του κανονισμού 1371/72, που καταργήθηκε με τον κανονισμό 300/76, καθόσον όριζε τις προϋποθέσεις χορηγήσεως και το ύψος των αποζημιώσεων δυνάμει του άρθρου 56α. Ο κανονισμός αυτός αναφερόταν ρητά στη νυκτερινή εργασία που παρέχεται μεταξύ 22.00 ώρας και 7.00 ώρας. Υπό τις περιστάσεις αυτές, οι προσφεύγοντες, οι οποίοι δεν υπάγονται καν στις προαναφερθείσες κατηγορίες δικαιούχων, δεν μπορούν, κατά μείζονα λόγο, να επικαλεστούν την κατ' αναλογίαν εφαρμογή του άρθρου 1 του κανονισμού 300/76, για υπηρεσία σε βάρδιες που παρασχέθηκε, όπως εν προκειμένω, την ημέρα.

30 Τέλος, πρέπει επίσης να ερευνηθεί το ζήτημα εάν η ερμηνεία των διατάξεων του κανονισμού 300/76, σε συνδυασμό με τη γενική αρχή της ίσης μεταχειρίσεως των υπαλλήλων, μπορεί να οδηγήσει στην αναγνώριση για τους προσφεύγοντες δικαιώματος επί της επιδίκου αποζημιώσεως. Δυνάμει της αρχής αυτής, όμοιες καταστάσεις δεν επιτρέπεται να ρυθμίζονται κατά τρόπο διαφορετικό, εκτός εάν δικαιολογείται αντικειμενικά η διαφοροποίηση, όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφασή του της 16ης Οκτωβρίου 1980, 147/79, Hochstrass κατά Δικαστηρίου (Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 191, σκέψη 7).

Εν προκειμένω, πρέπει να υπομνηστεί ότι ο κανονισμός 300/76 δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής κατ' αναλογίαν, όπως έχει ήδη διαπιστωθεί, κατά το μέτρο

που εφαρμόζεται σε ειδικές κατηγορίες δικαιούχων που καθορίστηκαν σε συνάρτηση προς το συμφέρον της υπηρεσίας και των ειδικών δυσχερειών που επιβαρύνουν τους υπαλλήλους οι οποίοι εμπίπτουν στις κατηγορίες αυτές. Εξάλλου, και σε κάθε περίπτωση, μπορεί να προστεθεί ότι στην προκειμένη υπόθεση οι προσφεύγοντες βρίσκονται σε κατάσταση διαφορετική από εκείνη των υπαλλήλων που εμπίπτουν στις κατηγορίες δικαιούχων οι οποίοι αναφέρονται ρητά στο άρθρο 1 του κανονισμού 300/76, ενόψει της φύσεως της υπηρεσίας στην οποία έχουν τοποθετηθεί, δηλαδή σε υπηρεσία τυπογραφείου, και του είδους των καθηκόντων που ασκούν, πράγμα που εμποδίζει κάθε αναλογική εφαρμογή της διατάξεως αυτής.

- 31 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως περί παραβάσεως του καθήκοντος αρωγής και των κανόνων ασφαλείας και υγιεινής

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 32 Ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως διαρθρώνεται σε δύο σκέλη. Στο πρώτο σκέλος, οι προσφεύγοντες προβάλλουν ότι, κατά το μέτρο που η καθιέρωση υπηρεσίας σε δύο βάρδιες είχε ως σκοπό ακριβώς να θεραπεύσει τις παραλείψεις της διοικήσεως σε σχέση με τους κανόνες ασφαλείας και υγιεινής, η τελευταία όφειλε, δυνάμει του καθήκοντος αρωγής, να τους χορηγήσει αποζημίωση βάσει του άρθρου 56α του ΚΥΚ.
- 33 Για να θεμελιώσουν την παράλειψη της διοικήσεως, οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι, με την ιδιότητα του εργοδότη, το Κοινοβούλιο υποχρεούται να τηρεί όχι μόνο την οδηγία 86/188/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Μαΐου 1986, σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους στον θόρυβο κατά την εργασία (ΕΕ L 137, σ. 28), αλλά επίσης και τους κανόνες προστασίας των εργαζομένων που ισχύουν στον τόπο υπηρεσίας, εν προκειμένω τον γενικό κανονισμό προστασίας της εργασίας

ο οποίος ισχύει στο Λουξεμβούργο. Έτσι, ήδη από τις 27 Ιουλίου 1989, ο Dr De Wilde κοινοποίησε στην Gomez de Enterria τα αποτελέσματα των ακουστικών μετρήσεων που έγιναν στους χώρους του τυπογραφείου. Οι προσφεύγοντες τονίζουν ότι ο Dr De Wilde διαπίστωσε, στην έκθεσή του, ότι το ηχητικό επίπεδο του τυπογραφείου ανερχόταν στα 90,1 ντεσιμπέλ. ανέφερε δε ότι, για το πιεστήριο το επίπεδο θορύβου των 85 ντεσιμπέλ πρέπει να θεωρηθεί ως στάθμη συναγερού και το επίπεδο θορύβου των 90 ντεσιμπέλ ως στάθμη κινδύνου για την εμφάνιση επαγγελματικής κωφώσεως. σημείωνε ότι οι διαπιστωθείσες συχνότητες ήσαν «στα όρια της επικίνδυνης ζώνης για το αυτί». τέλος, πρότεινε διάφορα μέτρα μείωσης του ηχητικού επιπέδου του πιεστηρίου και την πραγματοποίηση υποχρεωτικού ακουογράμματος με την ευκαιρία της ετήσιας ιατρικής επισκέψεως. Δεν δόθηκε όμως καμία συνέχεια στις προτάσεις αυτές.

- 34 Το καθού απορρίπτει την επιχειρηματολογία των προσφευγόντων. Ισχυρίζεται ότι η θέσπιση υπηρεσίας σε βάρδιες αιτιολογούνταν κυρίως από τη θέληση βελτιώσεως των προϋποθέσεων εργασίας των ενδιαφερομένων, εν αναμονή των μέτρων που θα λάβει η διοίκηση για τον περιορισμό των ακουστικών ενοχλήσεων. Εκτιμά σχετικά ότι οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν μετά την πρώτη πραγματογνωμοσύνη που έγινε κατόπιν αιτήσεώς του, στις 18 Ιουνίου 1991, κατέληξαν σε ικανοποιητικές βελτιώσεις, όπως διαπιστώθηκε από τα αποτελέσματα που προέκυψαν από μεταγενέστερες πραγματογνωμοσύνες.
- 35 Με το δεύτερο σκέλος του λόγου αυτού, οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι είχαν ειδοποιηθεί από τη γενική τους διεύθυντρα, Gomez de Enterria, ήδη από τις 8 Σεπτεμβρίου 1989, για το δικαίωμά τους κατ' αποκοπήν αποζημιώσεως για υπηρεσία σε βάρδιες. Επισημαίνουν ότι είχαν λάβει αντίγραφο του από 17 Νοεμβρίου 1989 σημειώματός της προς τον Van den Berge, ζητώντας να τους καταβληθεί από τις 8 Σεπτεμβρίου 1990 η κατ' αποκοπήν αποζημίωση για υπηρεσία σε βάρδιες που προβλέπει το άρθρο 56α του ΚΥΚ. Εκτιμούν ότι μπορούσαν, κατόπιν αυτού, να ελπίζουν θεμιτώς ότι θα τους χορηγούνταν η εν λόγω αποζημίωση. Υπό τις περιστάσεις αυτές, ισχυρίζονται ότι, επειδή δεν τους ειδοποίησε αμέσως για την τυχόν πλάνη στην οποία υπέπεσε η γενική διεύθυντριά τους, η διοίκηση παρέλειψε το καθήκον αρωγής. Πράγματι, μετά από δύο και πλέον μήνες αφότου οι προσφεύγοντες έλαβαν αντίγραφο του από 17 Νοεμβρίου 1989 προαναφερθέντος σημειώματος της Gomez de Enterria, ο Van den Berge έστειλε στην Gomez de Enterria, στις 19 Δεκεμβρίου 1989, το σημείωμα που απορρίπτει τη χορήγηση αυτής της κατ' αποκοπήν αποζημιώσεως στους προσφεύγοντες, το οποίο αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας δίκης.

- 36 Το καθού ισχυρίζεται ότι η πεπλανημένη ερμηνεία κοινοτικού κανόνα δεν μπορεί να γεννήσει ευθύνη της διοικήσεως και ότι οι αντίθετες προς τις διατάξεις του ΚΥΚ υποσχέσεις δεν μπορούν να δημιουργήσουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 37 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του λόγου αυτού, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει, καταρχάς, ότι, ναι μεν η υπηρεσία σε βάρδιες αποφασίζεται από τη διοίκηση, ανεξάρτητα από την αιτιολογία της, η καταβολή όμως αποζημιώσεως δυνάμει του άρθρου 56α του ΚΥΚ διέπεται από τις προϋποθέσεις που ορίζει ο κανονισμός 300/76. Εφόσον οι προϋποθέσεις αυτές δεν πληρούνται εν προκειμένω, όπως διαπιστώθηκε ήδη, οι προσφεύγοντες δεν μπορούσαν να ελπίζουν ότι θα τους χορηγηθεί αποζημίωση δυνάμει του άρθρου 56α, επικαλούμενοι το καθήκον αρωγής, το οποίο ασκείται στο πλαίσιο ισχυουσών διατάξεων, οι οποίες δεσμεύουν το κοινοτικό όργανο.

Υπό τις περιστάσεις αυτές, ο δεύτερος λόγος πρέπει να απορριφθεί κατά το πρώτο του σκέλος χωρίς να χρειάζεται να ερευνηθεί το βάσιμο των ισχυρισμών σχετικά με την παράλειψη της διοικήσεως να τηρεί τους κανόνες ασφαλείας και υγιεινής.

- 38 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του λόγου αυτού, πρέπει επίσης να υπομνηστεί ότι πληροφορίες ή υποσχέσεις που δεν λαμβάνουν υπόψη τις διατάξεις του ΚΥΚ δεν μπορούν να δημιουργήσουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη. Και αν ακόμη υποθεθεί ότι η διοίκηση παρέβη το καθήκον αρωγής επειδή δεν ειδοποίησε αμέσως τους προσφεύγοντες για την πεπλανημένη φύση της πληροφορίας ότι είχαν δικαίωμα επί της εν λόγω αποζημιώσεως, που τους μεταδόθηκε από την ιεραρχικώς προϊσταμένη τους ήδη από τις 8 Σεπτεμβρίου 1989, το γεγονός αυτό δεν μπορεί να καταλήξει στη χορήγηση αποζημιώσεως στους ενδιαφερομένους κατά παράβαση των ισχυουσών διατάξεων.

- 39 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι το ακυρωτικό αίτημα πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

Επί του παραδεκτού του αιτήματος αποζημιώσεως*Επιχειρήματα των διαδίκων*

- 40 Το καθού προβάλλει ένσταση απαραδέκτου κατά του αιτήματος που υπέβαλε ο Devillez με το υπόμνημα απαντήσεως, για να αποζημιωθεί για τη φερομένη ζημία που υπέστη από τις 16 Σεπτεμβρίου 1990 έως την ημέρα εκτελέσεως των εργασιών αυτών, λόγω αρνήσεως του καθού να αναλάβει τα έργα ηχητικής αποσβέσεως εγκαίρως. Υποστηρίζει ότι το αίτημα αυτό υπερβαίνει το πλαίσιο της παρούσας δίκης.
- 41 Ο Devillez εκτιμά ότι το υπερβολικά υψηλό επίπεδο του θορύβου που διατηρείται μετά τις εργασίες ηχητικής αποσβέσεως που πραγματοποιήθηκαν κατόπιν της ασκήσεως της παρούσας προσφυγής, που διαπιστώθηκε από τις μετρήσεις του επιπέδου ακουστικής πίεσεως τις οποίες πραγματοποίησε η εταιρία AIB-Vinçotte, αποτελεί νέο στοιχείο που του επιτρέπει να υποβάλει αίτημα αποζημιώσεως κατά την εκκρεμοδικία. Κατά την προφορική διαδικασία επικάλεστηκε τη θεωρία της οικονομίας της διαδικασίας για να στηρίξει το παραδεκτό του αιτήματος αυτού.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 42 Πρέπει καταρχάς να τονιστεί ότι το προαναφερθέν αίτημα αποζημιώσεως δεν παρουσιάζει κανένα απολύτως δεσμό με το αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως με την οποία δεν χορηγήθηκε αποζημίωση δυνάμει του άρθρου 56α του ΚΥΚ, που διατυπώνεται στο δικόγραφο. Το παραδεκτό του, επομένως, πρέπει να ερευνηθεί ανεξαρτήτως του παραδεκτού του ακυρωτικού αιτήματος διότι το Πρωτοδικείο μπορεί ανά πάσα στιγμή να ερευνήσει αυτεπαγγέλτως λόγο απαραδέκτου δημοσίας τάξεως (βλ. ιδίως απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Δεκεμβρίου 1992, Τ-8/92, Di Rocco κατά ΟΚΕ, Συλλογή 1992, σ. ΙΙ-2653, σκέψη 34, και τη διάταξη του Πρωτοδικείου της 28ης Ιανουαρίου 1993, Τ-53/92, De Stachelski κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. ΙΙ-35, σκέψεις 14 και 17).
- 43 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει σχετικά ότι η επέλευση νέων πραγματικών περιστατικών που προβάλλει ο προσφεύγων δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να απαλλάξει τον ενδιαφερόμενο υπάλληλο από την υποχρέωση τηρήσεως της διαδικασίας που προβλέπει ο ΚΥΚ. Σε κάθε περίπτωση, εάν ο ενδιαφερόμενος

επιθυμούσε να επιτύχει αποκατάσταση ζημίας που φέρεται ότι υπέστη από το γεγονός της διατηρήσεως υπερβολικά υψηλού ακουστικού επιπέδου στους χώρους του τυπογραφείου, έπρεπε να υποβάλει προηγουμένως αίτηση στην ΑΔΑ κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 1, του ΚΥΚ, καλώντας τη διοίκηση να λάβει απόφαση για ενδεχόμενη αποκατάσταση της προβαλλομένης ζημίας. Μόνο μια τέτοια αίτηση θα επέτρεπε, πράγματι, να κινηθεί η διοικητική διαδικασία, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΥΚ (βλ. ιδίως τη διάταξη του Πρωτοδικείου της 6ης Φεβρουαρίου 1992, Τ-29/91, Castelletti κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. ΙΙ-77, σκέψεις 28 έως 30).

- 44 Παρέπεται ότι, εφόσον δεν ακολουθήθηκε η κανονική διοικητική διαδικασία, το αίτημα αποζημιώσεως που υπέβαλε ο Devillez πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 45 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Σύμφωνα όμως με το άρθρο 88 του ίδιου κανονισμού, στις διαφορές μεταξύ των Κοινοτήτων και των υπαλλήλων τους, τα όργανα φέρουν τα έξοδά τους.
- 46 Εξάλλου, κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού αυτού, το Πρωτοδικείο μπορεί να καταδικάσει ακόμα και τον νικήσαντα διάδικο στην καταβολή των εξόδων στα οποία αναγκάστηκε να υποβληθεί ο αντίδικός του, αν κρίνει ότι τα έξοδα αυτά προκλήθηκαν χωρίς εύλογη αιτία ή κακοβούλως.
- 47 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι μόνο μετά την άσκηση της παρούσας προσφυγής, στις 18 Οκτωβρίου 1990, διέταξαν οι υπηρεσίες του Κοινοβουλίου τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης, κατόπιν δε έλαβαν μέτρα μείωσης του επιπέδου ακουστικής πίεσεως στους χώρους του τυπογραφείου. Κατά τους ισχυρισμούς των προσφευγόντων, που δεν αμφισβητήθηκαν από το καθού, η πραγματογνωμοσύνη που διενήργησε ο Dr De Wilde η οποία αποκάλυψε ότι το ηχητικό επίπεδο στους χώρους αυτούς έφθανε τα 90 ντεσιμπέλ ανακοινώθηκε στις υπηρεσίες του Κοινοβουλίου ήδη από τις 27 Ιουλίου 1989.

Ο Dr De Wilde πρότεινε διάφορα μέτρα για τη μείωση του επιπέδου θορύβου καθώς και για την πραγματοποίηση υποχρεωτικού ακουογράμματος με την ευκαιρία της ετήσιας ιατρικής επισκέψεως. Από τους ισχυρισμούς των προσφευγόντων που δεν αντικρούστηκαν από το καθού προκύπτει ότι δεν δόθηκε καμία συνέχεια σ' αυτές τις προτάσεις και ότι μόνο βάσει πραγματογνωμοσύνης που έγινε κατόπιν αιτήσεως του Κοινοβουλίου, στις 18 Ιουνίου 1991, προέβη η διοίκηση σε εργασίες μείωσης των ακουστικών ενοχλήσεων. Μετά τη λήξη των εργασιών αυτών, τα αποτελέσματα μιας πρώτης πραγματογνωμοσύνης, που διενεργήθηκε στις 9 Δεκεμβρίου 1991 κατόπιν πρωτοβουλίας του Κοινοβουλίου, αποκάλυψαν την ανάγκη να διαταχθεί δεύτερη πραγματογνωμοσύνη, όσον αφορά ειδικότερα το επίπεδο θορύβου στο οποίο εκτίθεται ο χειριστής του πιεστηρίου. Τα αποτελέσματα της δεύτερης αυτής πραγματογνωμοσύνης διαβιβάστηκαν στο Κοινοβούλιο μόλις στις 9 Δεκεμβρίου 1992.

- 48 Το καθού παρέσυρε επομένως με τη στάση του τους προσφεύγοντες να ασκήσουν προσφυγή και να διατηρήσουν τις αξιώσεις τους μετά την περίοδο αναστολής της διαδικασίας από τις 7 Μαρτίου 1991 έως τις 15 Μαΐου 1992. Υπό τις περιστάσεις αυτές, είναι δίκαιο να φέρει το Κοινοβούλιο, πέραν των δικών του δικαστικών εξόδων, και τα έξοδα των προσφευγόντων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.
- 2) Καταδικάζει το Κοινοβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

Bellamy

Saggio

Briët

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 30 Ιουνίου 1993.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

C. W. Bellamy